Mari de Bijl blikt terug op 40 jaar natuurbeheer

Tijdens een drukbezochte lezing van IVN Oirschot in de Heistal vertelde oud-boswachter Mari de Bijl op dinsdag 13 oktober over veertig jaar natuurbeheer in Brabant. De lezing, ondersteund door fraaie foto's en videobeelden, stond in het teken van de veranderingen die de natuur de afgelopen decennia heeft doorgemaakt.

Mari de Bijl, voormalig boswachter van Brabants Landschap, vertelde tijdens een lezing van IVN Oirschot over veertig jaar natuurbeheer en de uitdagingen waar de Brabantse natuur vandaag de dag voor staat.

De Bijl, bekend als voormalig boswachter van Brabants Landschap en columnist van het Eindhovens Dagblad, nam de aanwezigen mee langs ontwikkelingen in natuurbeheer. Hij liet zien hoe nieuwe ecologische inzichten en wetenschappelijke kennis hebben geleid tot een andere aanpak van bos- en natuurbeheer.
Een van de onderwerpen was de invloed van klimaatverandering op bomen en bossen. Omdat met name naaldbossen kwetsbaar zijn, worden deze steeds vaker gevarieerder ingericht met loofbomen. Ook wordt gebruikgemaakt van dieren, zoals schapen en wilde zwijnen, bij het beheer van natuurgebieden.
Daarnaast stond De Bijl stil bij de achteruitgang van verschillende dier- en plantensoorten. Zo hebben onder meer konijnen, amfibieën, weidevogels en andere vogelsoorten het moeilijk. Ook veel inheemse bloemen verdwijnen, met gevolgen voor insecten. Volgens De Bijl zijn ecologisch maaibeheer en natuurrijke tuinen daarom belangrijk voor het behoud van de biodiversiteit.

Verder kwamen onderwerpen aan bod als ecoducten, heidebeheer, droogte, (drugs)afval in de natuur en de toenemende druk op natuurgebieden door het groeiende aantal wandelaars en fietsers.

De lezing werd met veel belangstelling ontvangen. Bezoekers keerden huiswaarts met een beter inzicht in de veranderingen die de natuur heeft doorgemaakt, maar ook met vragen over de toekomst. IVN Oirschot hoopt met activiteiten als deze bij te dragen aan meer bewustwording en betrokkenheid bij natuur en landschap.

Ingezonden foto

De moerassprinkhaan, ook bekend als de grote groene veldsprinkhaan, voelt zich thuis in weilanden en langs wateroevers. Het mannetje is duidelijk kleiner dan het vrouwtje. Een bijzonder insect om tegen te komen in de natuur. Ingezonden door Ria Donatz.

Onze huisbioloog en natuurpresentator Kees Boele laat zijn licht schijnen op de intrigerende regionale natuurpracht.

Koning Winter verslagen

Huismoeder. Foto: Kees Boele.

Het Oirschots Weekjournaal, grossiert graag in ronkende koppen. Niet zoals de krant van werkend Nederland schreeuwend in tonnen drukinkt vanaf papier of mega groot in bits en bytes. Nee, het gaat om pakkend en uitnodigend nieuws. U, waarde lezer, moet bij de lurven (waar die zich ook maar mogen bevinden) gegrepen worden en bijna letterlijk het artikel ingezogen worden. Zo ook deze titel. Ondanks het feit dat die Friese Elfsteden jongens en meisjes elke dag uit de hemel een luide kreet "It giet oan" verwachten ligt koning Winter inderdaad op apegapen. Onverbeterlijke klimaatontkenners blijven roepen dat klimaatverandering een fabeltje is maar de opwarming van onze planeet is helaas een feit.
Koning Winter verslagen is echter een kop die net wat anders bedoeld is. Hoewel de laatste ijstijd al 11.000 jaar historie is en de volgende misschien nooit komt moet je als dier of plant in onze contreien altijd voorbereiden op barre tijden. De pijp aan Maarten geven en met van Spijk de lucht invliegen is bepaald geen optie. De soort moet immers blijven bestaan en de kans krijgen om in miljoenen jaren te evolueren tot een nog beter aangepast organisme. En daar gaat mijn column deze week over: aanpassingen om de winter te overleven. Het aantal keren dat de vraag over een vlinder midden in januari langs kwam is letterlijk niet te tellen. Daarom maar eens een column over de vijf antwoorden die vlinders gevonden hebben om Koning Winter een schop onze zijn gevoelige derrière te geven.
Overleven als volwassen beest is gemakkelijker dan gedacht. Je levensduur is beperkt en er zal dus gesleuteld moeten worden aan de stofwisseling om die zo minimaal mogelijk te krijgen tijdens barre tijden. Citroenvlinders zijn daarin kampioen geworden. Gewoon buiten aan een takje of stukje schors doodstil blijven hangen. Hun achterkant is juist niet opvallend geel want dienen als winters voer voor koolmezen is nobel gedacht maar niet bepaald effectief. Atalanta en dagpauwoog kruipen graag ergens in en komen zo ook in huis. Vliegen ze rond omdat de kachel brandt? Heel voorzichtig vangen en in een onverwarmde ruimte zetten.
Een stapje terug in de gedaanteverwisseling van vlinders brengt ons bij poppen. Koolwitjes, koninginnenpages en huismoeders kiezen hier voor. Doodstil hangend aan alles wat maar geschikt is of ingegraven in de grond.
Nog verder terug is er de rups. Zandoogjes bijvoorbeeld, zij kruipen diep in een graspol, verstarren en beginnen pas weer te knabbelen als de temperatuur gaat stijgen. Helemaal onderaan de vlinder ontwikkeling is er natuurlijk het ei. Dikkopjes maar ook in de winter actieve nachtvlinders zoals de kleine wintervlinder kiezen hier voor. Ook hier geldt weer dat overleven alleen mogelijk is als het ei onvindbaar is voor hongerige lieden.
Maar Koning Winter verslaan kan ook door ver van zijn lange grijpvingers te blijven. Distelvlinders en atalanta's zijn ware vliegkunstenaars. Even naar Spanje of zelfs Marokko? Geen probleem voor de heenreis. Terug komen ze niet, op hun bestemming wordt een nieuw generatie geboren en die zien we in 2027 hopelijk weer in Brabant.

Groot dikkopje. Foto: kees Boele.

Distelvlinder. Foto: Kees Boele.

Vraag het onze bioloog

Ziet u wat bijzonders in de natuur? Wilt u weten wat het is, of waarom het juist daar is? Vraag het onze huisbioloog Kees Boele, keesboele@kpnplanet.nl. Elke week zoeken we de leukste vragen uit en publiceren die in het Oirschots Weekjournaal.

INGEZONDEN BRIEF STICHTING BEHOUD ERFGOED OIRSCHOT

Monumentenzorg is mensenwerk

Wie de afgelopen tijd Oirschot heeft bezocht zal het niet ontgaan zijn. Een aantal oude muren oogde frisser door nieuw aangebracht schelpenkalk, het Oude Raadhuis kwam na een flinke tijd, voorzien van een nieuw wapen, onder de steigers vandaan, op begraafplaatsen werd gewerkt aan het herstel van oude graven, de Oude Toren in de Beerzen werd gerestaureerd en stond weer fier in het landschap en, alsof het nog niet genoeg was, mocht Oirschot in 2025 in Nijmegen ook nog de BNG Erfgoedprijs in ontvangst nemen.

Het Oude Raadhuis na de restauratie.

Monumentenzorg staat of valt met de inzet van mensen. Het Oirschotse erfgoed heeft veel te danken aan adviseur Erfgoed en Monumenten Theo Kralt, die onlangs na drie-en-een-half jaar afscheid nam in Oirschot om aan slag te gaan bij de gemeente Bloemendaal.
Een grote statige man met passie, kennis en kunde van monumenten en erfgoed en met een groot netwerk bij veel landelijke erfgoedinstellingen, de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) en bij de provincie Noord Brabant. Maar ook een lokale netwerker die de Oirschotse erfgoedclubs opzocht, een erfgoednetwerk opbouwde, excursies organiseerde en zijn mails altijd startte met 'beste collega's.
Niet alles wat een adviseur erfgoed doet is zichtbaar omdat een deel van het werk zich gewoon achter een bureau afspeelt. Dat wil niet zeggen dat ze minder noemenswaardig zijn. Na verschillende vruchteloze pogingen van de Stichting Behoud Erfgoed Oirschot om de bijzondere bioscoop op het defensieterrein in Oirschot te beschermen als rijksmonument, lukte het deze adviseur om de procedure hiervoor weer op te starten. Ook aan de lijst van gemeentelijke monumenten werd een flink aantal bijzondere panden toegevoegd.
Daarnaast verschenen er Erfgoedbrieven in het Oirschots Weekjournaal, kwam er een kabinetorgel in het Oude Kerkje in Middelbeers en lukte het om een grote subsidie toegewezen te krijgen voor de restauratie van Molen de Korenaar.
Terugkijkend is het bestuur van de Stichting Behoud Erfgoed Oirschot er van overtuigd dat, waar het gaat om erfgoed de heer Kralt ruim boven de standaard taken van een door de gemeente aangestelde adviseur erfgoed is uitgestegen. Hij laat de gemeente mooier achter dan hij het aantrof. We wensen zijn opvolger een goede start!

INGEZONDEN MENINGEN VAN DE LEZER

Elke inzender is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn eigen stuk. Opname van ingezonden stukken betekent niet dat de redactie het met de strekking van deze stukken eens is. Verder behoudt de redactie zich het recht voor ingezonden stukken verkort weer te geven. Anonieme stukken worden niet geplaatst.

Restauratie muur Rijkesluisstraat.

Adviseur erfgoed en monumenten T. Kralt.